

Projekt

z dnia 13 listopada 2025 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W PIŃCZOWIE**

z dnia 2025 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii i Innym Uzależnieniom na lata 2026-2028**

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 5, art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025r. poz. 1153) art. 4¹ ust.1,2,2a i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023r. poz. 2151), art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023r. poz. 1939), uchwala się co następuje:

§ 1. Uchwala się „Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii i Innym Uzależnieniom na lata 2026-2028”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Pińczów.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 01 stycznia 2026r.

Kancelaria Adwokacka
Adwokat Michał Z
ul. Stara Wieś 22
28-400 Boguchwała
NIP: 660-770-0000

Załącznik do uchwały nr

Rady Miejskiej w Pińczowie

z dnia 21 października 2025 r.

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII I INNYM
UZALEŻNIENIOM NA LATA 2026-2028**

I. Wprowadzenie

Zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawą z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii, prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniem narkomani należy do zadań własnych gminy realizowanych na podstawie Gminnego Programu Przeciwdziałania Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii i Innym Uzależnieniom uchwalanego przez Radę Miejską w Pińczowie.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii i Innym Uzależnieniom na lata 2026-2028, zwany dalej Programem, jest dokumentem wyznaczającym cele i sposoby rozwiązywania głównie problemów alkoholowych i narkomanii na terenie Gminy Pińczów. Program określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki uzależnień oraz minimalizacji szkód zdrowotnych i społecznych wynikających z używania alkoholu, narkotyków i innych środków psychoaktywnych oraz nałogowym wykonywaniem pewnych czynności.

Program wyznacza zadania zgodne z kierunkami określonymi w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii, w Narodowym Programie Zdrowia oraz rekomendacjami Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom dot. realizowania i finansowania gminnych programów.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii i innym Uzależnieniom na lata 2026- 2028 (zwany dalej Gminnym Programem) określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych. Gminny program jest kontynuacją szeregu działań zainicjowanych w latach ubiegłych.

Kierunki działań dotyczą realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem uzależnieniom, w tym: uzależnieniem od alkoholu, od narkotyków oraz uzależnieniem behawioralnym. Zwiększenie świadomości społeczności lokalnej w zakresie zagrożeń związanych z nadużywaniem alkoholu, ograniczenie rozpowszechnienia używania alkoholu, tytoniu i innych substancji psychoaktywnych oraz zapobieganie uzależnieniom behawioralnym.

Program powinien stanowić najlepiej dostosowaną do warunków lokalnych odpowiedź na problemy związane z piciem alkoholu i zażywaniem narkotyków, z uwzględnieniem jego środowiskowej specyfiki. W związku z powyższym działania zawarte w Programie oraz sposoby ich realizacji są dostosowane do lokalnych potrzeb i możliwości prowadzenia określonych form pracy, w oparciu o posiadane zasoby instytucjonalne i osobowe.

Zadania są realizowane we współpracy z osobami, instytucjami rządowymi i samorządowymi oraz organizacjami pozarządowymi, zajmującymi się zdrowiem, pomocą społeczną, edukacją, kulturą, sportem oraz bezpieczeństwem publicznym.

Podstawy prawne utworzenia niniejszego programu.

Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151).

Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r., poz. 1939 z późn. zm.).

Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2025 r., poz. 1214).

Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2025 r., poz. 1338).

II. Diagnoza problemów społecznych Gminy Pińczów:

Na przełomie wrzesień – październik 2024r. na terenie Gminy Pińczów została przeprowadzona Diagnoza problemów społecznych. W ramach diagnozy łącznie wzięło udział 540 osób w tym:

- * 107 dorosłych mieszkańców,
- * 251 uczniów klas 4-6
- * 136 uczniów klas 7-8,
- * 45 przedstawicieli instytucji pomocowych : MGOPS, policja, SZOZ, oświata , Urząd Miasta i Gminy Pińczów, Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna .

W placówkach oświatowych na terenie Gminy Pińczów została przeprowadzona ankieta, w której wzięło udział łącznie 387 uczniów z klas 4-8.

Została również udostępniona za pomocą e-maila ankieta dla dorosłych mieszkańców Gminy Pińczów i przedstawicieli instytucji pomocowych . Na podstawie danych 64,44% respondentów to kobiety, natomiast 35,56% to mężczyźni.

1. Postrzegane problemy społeczne:

a) Problem alkoholowy:

Wśród badanych dorosłych mieszkańców 42,06% pije alkohol kilka razy w roku, 13,08% pije raz w miesiącu, a 12,15% kilka razy w miesiącu. Najmniejszy odsetek, bo 1,87% , zadeklarowało spożywanie alkoholu codziennie . Te wyniki wskazują, że choć większość osób spożywa alkohol okazjonalnie , istnieje mniejsza grupa, która może być bardziej narażona na ryzyko nadmiernego spożycia.

50,54% mieszkańców nigdy nie pije alkoholu samotnie , podczas gdy 36,56% robi to rzadko, a 4,3%-zawsze .Samotne spożywanie alkoholu wśród części respondentów może być sygnałem potrzebującym dalszej analizy i wsparcia. Spośród badanych uczniów klas 4-6 , 16,33% przyznało, że próbowało alkoholu, natomiast większość, bo 83,67%, nie miała jeszcze doświadczeń z alkoholem. Wynik ten wskazuje na względnie wysoki poziom abstynencji w tej grupie wiekowej jednak grupa eksperymentalna jest na tyle liczna, że warto prowadzić działania profilaktyczne. Wyniki ankiety pokazują, że większość uczniów z klasy 7-8 , bo aż 77,21%, nie próbowało alkoholu jednak 22,79 % przyznaje się do eksperymentowania z napojami alkoholowymi.

Alkoholizm został uznany za najczęściej występujący problem społeczny , co potwierdziło 71,11% badanych pracowników instytucji pomocowych. Zdaniem 31,11% pracowników alkohol jest czasami sprzedawany osobom nieletnim lub nietrzeźwym, a tylko 35,56% ankietowanych uważa, że właściciele punktów sprzedaży alkoholu stosują się do przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości.

b) Problem narkotykowy:

Zdecydowana większość mieszkańców, 94,39% mieszkańców, nigdy nie zażywała środków psychoaktywnych , natomiast 3,74% przyznało, że zażywało je tylko raz. Główne powody to ciekawość (66,67%) oraz przyjemność i relaksacja (66,67%) , co jest typowe dla osób eksperymentujących. Zdecydowana większość uczniów z klasy 4-6, bo 99,2% nigdy nie miała kontaktu z narkotykami lub dopalaczami, natomiast 0,8% przyznało się do ich zażycia. Wyniki te są pozytywne, ale sugerują konieczność dalszych działań edukacyjnych i prewencyjnych. Natomiast w klasach 7-8 próby z narkotykami zadeklarowało 1,47% uczniów, co jest niewielkim odsetkiem , jednak istotnym w kontekście działań prewencyjnych. Według pracowników instytucji pomocowych problem narkotykowy jest mniej widoczny niż alkoholizm. W kwestii dostępności, 78,79% badanych nie zna miejsc, gdzie można zakupić narkotyki, co sugeruje ograniczoną wiedzę lub dostępność tej substancji.

c) Problem przemocy :

48,6% mieszkańców nie zna osób doświadczających przemocy domowej, jednak 27,1% badanych zna kogoś, kto jej doświadcza. To wskazuje na potrzebę działań edukacyjnych i wsparcia dla osób dotkniętych przemocą. 86,92% mieszkańców zadeklarowało, że nigdy nie stosowało przemocy, jednak 5,61% przyznaje, że stosowało ją w ciągu ostatniego roku. Wynik ten może sygnalizować potrzebę profilaktyki i wsparcia w zakresie radzenia sobie z emocjami. 26,29% uczniów z klas 4-6 przyznało , że doświadczyło przemocy , natomiast 73,71% jej nie doznało. Przemoc rówieśnicza, szczególnie w formie fizycznej jest dominująca-40,91% uczniów doświadczyło jej ze strony kolegów w szkole. 21,91% uczniów przyznało , że stosowało przemoc wobec innych , co może wskazywać na potrzebę interwencji wychowawczych i edukacyjnych mających na celu promowanie zdrowych relacji społecznych.

W klasach 7-8 32,35% uczniów doświadczyło przemocy, z czego większość wskazała, że pochodziła ona od kolegów i koleżanek ze szkoły (51,16%) lub znajomych (46,51%). Cyberprzemoc dotknęła 31,62% uczniów. Najczęstsze formy cyberprzemocy to wyzywanie i stosowanie wulgaryzmów (18,38%) oraz ośmieszanie (13,97%). Warto wspomnieć, że 87,5% uczniów deklaruje, iż nigdy nie stosowało cyberprzemocy wobec innych, co świadczy o względnej świadomości norm społecznych w tej grupie wiekowej.

Według 60% badanych pracowników instytucji pomocowych przemoc domowa stanowi poważny, a najczęstszą formą przemocy jest przemoc psychiczna (96,3%) oraz fizyczna (70,37%). Grupy najbardziej narażone na przemoc to kobiety (100%), nieletni (51,85%) i osoby starsze (37,04%). Zdaniem badanych przemoc jest najczęściej stosowana przez osoby uzależnione (96,3%), a także przez młodzież i recydywistów (29,63%).

d) Problem uzależnień behawioralnych:

50,47% badanych mieszkańców wie, czym są uzależnienia behawioralne. Potrzebne są dalsze działania edukacyjne, aby zwiększyć świadomość dotyczącą uzależnień niechemicznych. 42,42% mieszkańców korzysta z Internetu 1-3 godzinny dziennie, a 21,21% poświęca na to 3-6 godzin. Uwidacznia to duży wpływ Internetu na życie społeczne i codzienne funkcjonowanie mieszkańców, co w przyszłości może prowadzić do dalszych uzależnień technologicznych.

80,88% uczniów klas 4-6 korzysta z urządzeń elektronicznych codziennie, a 43,84% spędza w Internecie 1-3 godzin dziennie. Częstotliwość użytkowania wskazuje na duże zaangażowanie młodzieży w aktywności cyfrowe, co wymaga równoważenia w kontekście innych aktywności życiowych. 81,62% uczniów klas 7-8 codziennie korzysta z urządzeń elektronicznych, a 40,54% spędza w Internecie od 1 do 3 godzin dziennie poza nauką. Media społecznościowe i kontakt ze znajomymi są głównym powodem korzystania z Internetu, co zadeklarowało 73,48% badanych. Uzależnienia behawioralne stanowią istotny problem społeczny- zauważył go 55,56% pracowników instytucji pomocowych. Najczęściej dotyczą one nadmiernego korzystania z Internetu i komputera (95,65%), ale także hazardu (43,48%) i zakupów (21,26%). Główne formy pomocy oferowane w związku z uzależnieniami behawioralnymi obejmują poradnictwo (47,83%) i profilaktykę (43,48%).

Szczegółowe wyniki przeprowadzonej diagnozy znajdują się w dokumencie pn. „Diagnoza problemów społecznych Gminy Pińczów” opracowanej w 2024r. przez Ogólnopolską Grupę Badań Społecznych.

III. Podstawowe pojęcia.

1. **Alkohol** to związki organiczne zawierające jedną lub więcej grup hydroksylowych. Potocznie „alkoholem” nazywa się alkohol etylowy czy etanol lub napój alkoholowy, który dzielimy na piwo, wino oraz alkohole spirytusowe. Według ustawy, w Polsce do napojów alkoholowych zaliczamy każdy produkt przeznaczony do spożycia, zawierający więcej niż 0,5% alkoholu etylowego.

2. **Narkotyk**, substancja psychoaktywna, środek odurzający, używka -to określenia o podobnym znaczeniu stosowane wymiennie w języku potocznym. W medycynie, psychologii aktualnie obowiązującym nazewnictwem jest substancja psychoaktywna. W medycynie „narkotykami” określa się te substancje psychoaktywne, które działają m.in. przeciwbólowo poprzez określone receptory mózgowe. Z kolei pojęcie narkomanii wywodzi się od słowa „narcos”, co oznacza odurzenie, senność, uśpienie.

3. **Substancja psychoaktywna** -substancja chemiczna (związek chemiczny) oddziałująca na ośrodkowy układ nerwowy przez bezpośredni wpływ na funkcje mózgu, czego efektem są czasowe zmiany postrzegania, nastroju, świadomości i zachowania.

Substancje psychoaktywne:

- * wpływają na centralny układ nerwowy i przeżycia ekstremalnych doznań,
- * wpływają na organizm człowieka powodując w różnym stopniu zmiany psychiczne (np. euforię, zmieniony odbiór rzeczywistości, iluzje, omamy, zaburzenia pamięci) oraz fizyczne (np. wzrost ciśnienia krwi, przyspieszenie tętna, pobudzenie),
- * przewlekłe przyjmowanie mogą prowadzić do uzależnienia, które często nazywane też jest narkomanią czy toksykomanią,

- * mają pochodzenie naturalne lub syntetyczne,
- * często, szczególnie w publikacjach popularnych są dzielone na tzw. narkotyki miękkie (jako bezpieczne, mało szkodliwe) oraz twarde (niebezpieczne, groźne).

Za „narkotyk miękką” uznawana jest np. marihuana. Określenia te są mylące, nieprawdziwe, dają złudne poczucie bezpieczeństwa np. przy stosowaniu marihuany.

W Polsce obowiązuje podział substancji psychoaktywnych na trzy główne grupy:

- * alkohol, opiaty, leki uspokajające i nasenne (działające głównie rozluźniające, uspokajająco, nasennie),
- * kanabinole i inne substancje halucynogenne, lotne rozpuszczalniki (działające głównie euforycznie, powodujące omamy, urojenia),
- * kokaina i inne substancje stymulujące, nikotyna (działające pobudzająco, podwyższające nastrój).

4. **Uzależnienie** - medyczne zaburzenie zdrowia, stan psychologicznej albo psychicznej i fizycznej zależności od jakiegoś psychoaktywnego środka chemicznego, przejawiający się okresowym lub stałym przymusem przyjmowania tej substancji w celu uzyskania efektów jej działania lub uniknięcia przykrych objawów jej braku (abstynencyjne objawy). Motywem skłaniającym do rozpoczęcia przyjmowania środków uzależniających jest ich działanie: rozluźniające (uspokajające, nasenne, przeciwlękowe, przeciwbólowe), stymulujące (aktywizujące, dopingujące, poprawiające samopoczucie, podwyższające intensywność przeżywania, zmniejszające łaknienie), halucynogenne (zmieniające intensywność spostrzegania i myślenia lub zniekształcające je, zmieniające stan świadomości). Rozwój uzależnienia jest zależny od wielu czynników, m.in. od specyficznych właściwości substancji uzależniającej, fizjologicznych właściwości organizmu (warunkujących szybkość powstawania uzależnienia), cech osobowości sprzyjających działaniu substancji uzależniającej (bierność, niesamodzielność) i czynników środowiskowych ułatwiających kontakt z takimi substancjami (słabość więzi rodzinnych, brak perspektyw życiowych, presja grup subkulturowych, pochopne zastosowanie leku).

Leczenie jest długotrwałe i trudne, wymaga wytrwałości ze strony uzależnionych i leczących. Liczne programy leczniczo-rehabilitacyjne są dostosowane do typu i fazy rozwoju uzależnienia, zwykle obejmują okresy: detoksykacji (eliminowanie objawów odtrucia i abstynencyjnych), reorientacji (budowanie motywacji do leczenia), rehabilitacji (uczenie się nowych wzorców życia bez środków uzależniających).

5. **Alkoholizm** – według WHO to „wszelki sposób picia, który wykracza poza miarę tradycyjnego i zwyczajowego spożycia albo poza ramy obyczajowego, przyjętego w całej społeczności, picia towarzyskiego bez względu na czynniki, które do tego prowadzą”. Alkoholizm ściśle wiąże się z negatywnymi zjawiskami społecznymi takimi jak: bezrobocie, przemoc, ubóstwo, czy zachowania kryminalne. Problem alkoholowy wśród współczesnych społeczeństw jest problem o bardzo szerokim zasięgu.

6. **Profilaktyka** to działanie, które ma na celu zapobieganie pojawieniu się lub rozwojowi niekorzystnego zjawiska. Jest też jednym ze sposobów reagowania na zjawiska społeczne, które oceniane są, jako szkodliwe i niepożądane. Ta ocena skłania do traktowania takich zjawisk w kategoriach zagrożeń i podejmowania wysiłków w celu ich eliminacji lub choćby ograniczenia. Profilaktykę uzależnień określa się również, jako zmniejszenie strat związanych zużywaniem środków odurzających poprzez ograniczenie do minimum potencjalnych szkód, jakich mogą doznać osoby' używające substancji psychoaktywnych.

Poziomy profilaktyki:

- * profilaktyka uniwersalna kierowana do wszystkich w określonym wieku bez względu na stopień ryzyka wystąpienia zachowań problemowych lub zaburzeń psychicznych i dotycząca zagrożeń znanych, rozpowszechnionych znacznym stopniu -np. przemocy czy używania substancji psychoaktywnych;
- * profilaktyka selektywna ukierunkowana na grupy zwiększonego ryzyka, wymagająca dobrego rozpoznania tych grup w społeczności lokalnej;
- * profilaktyka wskazująca kierowana do osób wysokiego ryzyka - to działania wymagające specjalistycznego przygotowania. polegające na terapii interwencji, bądź leczeniu osób z symptomami

zaburzeń.

7. **Współuzależnienie** - utrwalona forma funkcjonowania w długotrwałej, trudnej i niszczącej sytuacji związanej z patologicznymi zachowaniami uzależnionego partnera, ograniczająca w sposób istotny swobodę wyboru postępowania, prowadząca do pogorszenia własnego stanu i utrudniająca zmianę własnego położenia na lepsze. Współuzależnienie może wystąpić również w relacjach między członkami rodziny, przyjaciółmi czy współpracownikami.

Uzależnienia behawioralne (czynnościowe) - zespół objawów związanych z utrwalonym, wielokrotnym powtarzaniem określonej czynności (lub grupy czynności) w celu uzyskania takich stanów emocjonalnych jak przyjemność, euforia, ulga, uczucie zaspokojenia.

Przykłady uzależnień behawioralnych: patologiczny hazard, uzależnienie od komputera/sieci internetowej, pracoholizm, zakupoholizm, uzależnienie od ćwiczeń fizycznych, uzależnienie od telefonu komórkowego, kompulsywne objadanie się.

Przykładowe objawy mogące świadczyć o uzależnieniu behawioralnym od hazardu:

- wydawanie coraz większej ilości pieniędzy na hazard
- potrzeba gry, aby osiągnąć pożądany poziom ekscytacji
- trudności w ograniczaniu lub rzucaniu hazardu
- uczucie niepokoju lub irytacji podczas próby ograniczenia lub rzucenia grania
- uporczywe, częste myśli o hazardzie takie jak planowanie zakładów, myślenie o wcześniejszych doświadczeniach z hazardem i opracowywanie strategii, jak zdobyć więcej pieniędzy na grę
- powrót do hazardu w sytuacji przygnębienia
- kontynuowanie hazardu nawet po utracie pieniędzy przy próbie wyjścia na tzw. „zero”
- ponoszenie konsekwencji finansowych lub społecznych w wyniku uprawiania hazardu.

Uzależnienia behawioralne, w zależności od rodzaju, prowadzą do poważnych konsekwencji zarówno psychicznych, fizycznych jak i społecznych.

IV. Instytucje oraz organizacje, które wspomagają oraz realizują zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.

- 1) Wydział Oświaty i Infrastruktury Społecznej Urzędu Miejskiego w Pińczowie, który składa Burmistrzowi sprawozdanie z realizacji zadań wynikających z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii oraz Innym Uzależnieniom.
- 2) Miejsko - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych powołana zarządzeniem Burmistrza Miasta i Gminy Pińczów;
- 3) Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pińczowie;
- 4) Komenda Powiatowa Policji w Pińczowie;
- 5) Ochotnicze Straże Pożarne;
- 6) Państwowa Powiatowa Straż Pożarna;
- 7) Szkoły podstawowe, szkoły średnie z terenu Gminy Pińczów oraz inne placówki oświatowe;
- 8) Organizacje pozarządowe i społeczne;
- 9) Placówki służby zdrowia;
- 10) Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej działającej przy Sądzie Rejonowym w Pińczowie, III Wydział Rodzinny i Nieletnich;
- 11) Punkt Konsultacyjny działający dla osób uzależnionych i ich rodzin;
- 12) Instytucje kultury i sportu działające na terenie gminy;
- 13) Instytucje powiatowe zapewniające specjalistyczną pomoc mieszkańcom gminy: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna;
- 14) Inne instytucje wspierające, oraz realizujące działania związane z profilaktyką.

V. Adresaci programu

Gminny Program Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii i innym uzależnieniom skierowany jest do wszystkich mieszkańców Gminy Pińczów, którzy spotykają się z problemem nadużywania alkoholu i narkotyków i z konsekwencjami ich

zażywania oraz uzależnieniami behawioralnymi, przemocy w rodzinie oraz do wszystkich zainteresowanych tą problematyką, a w szczególności:

- dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniem od alkoholu czy narkotyków, ich rodziców i nauczycieli,
- dorosłych osób zagrożonych lub uzależnionych od alkoholu i narkotyków,
- osób współuzależnionych.
- osób zawodowo zajmujących się problematyką alkoholową i narkotykową oraz przemocą w rodzinie,
- osób uzależnionych po ukończeniu terapii,
- rodzin doświadczających przemocy,
- jednostek lub grup zwiększonego ryzyka
- dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniem behawioralnym, ich rodziców i nauczycieli.

Cele strategiczne (szczegółowe) programu:

Głównym celem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii i innym uzależnieniom jest zapobieganie uzależnieniom od alkoholu i substancji psychoaktywnych poprzez podniesienie wiedzy i świadomości mieszkańców Gminy Pińczów (w szczególności dzieci i młodzieży) na temat szkodliwości ich stosowania, a także ograniczenie szkód zdrowotnych, społecznych oraz zaburzeń życia rodzinnego, będących następstwem spożywania alkoholu i zażywania narkotyków. Punktem wyjścia dla działań profilaktycznych zarówno w obszarze używania substancji psychoaktywnych jak i zagrożeń uzależnieniami behawioralnymi jest wiedza o czynnikach chroniących i o czynnikach ryzyka. Duża grupa takich czynników jest wspólna dla większości uzależnień behawioralnych (np. nałogowy hazard, sieciologizm, zakupologizm, uzależnienie od gier komputerowych) oraz dla tradycyjnych zachowań ryzykownych (np. używanie substancji psychoaktywnych, przemoc, wykroczenia).

Realizacja takiego celu przełoży się na zwiększenie jakości życia mieszkańców oraz zrównoważy rozwój w sferze społecznej. Problem nadmiernego spożywania alkoholu jest niepokojącym zjawiskiem społecznym, który dotyka wszystkie grupy społeczne niezależnie od pochodzenia, statusu czy sytuacji ekonomicznej. Dlatego oddziaływania profilaktyczne powinny być realizowane we wszystkich strefach życia społecznego.

Badania naukowe na temat czynników ryzyka związanego z piciem alkoholu przez młodzież oraz środków zapobiegawczych w tym zakresie wykazały, że jednym z najważniejszych czynników chroniących młodych ludzi przed szkodami wynikającymi z picia alkoholu są pozytywne wzorce rodzinne oraz silna więź z rodzicami. Sposób wychowania i praktyki rodzicielskie mają istotne znaczenie dla prawidłowego rozwoju fizycznego, społecznego i psychicznego dziecka. Niezdrowy styl życia, problemy alkoholowe i narkotykowe, przemoc są często wynikiem zaniechań ze strony najbliższego otoczenia.

Jednym z najistotniejszych warunków skuteczności oddziaływań profilaktycznych i czynników chroniących przed wystąpieniem zachowań ryzykowanych jest kształtowanie prozdrowotnych postaw oraz budowa pozytywnych więzi rodzinnych i społecznych.

Dlatego istotnym elementem programów realizowanych w Gminie Pińczów, ściśle zintegrowanym z treścią przekazów edukacyjnych dla młodzieży, stały się także działania na rzecz środowiska i rodziny, w tym rodziny pozostającej w kryzysie. Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego, organizacja aktywnego i bezpiecznego czasu wolnego pozalekcyjnego z prowadzeniem zajęć z elementami profilaktyki uzależnień.

Cel zostanie osiągnięty poprzez podjęcie skoordynowanych działań w obszarze realizowanej na trzech poziomach profilaktyki (uniwersalnej, selektywnej i wskazującej).

Cele szczegółowe:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu i substancji psychoaktywnych oraz ich rodzin.
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i problemy narkomanii pomocy

- psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.
3. Prowadzenie działań profilaktycznych, informacyjnych, edukacyjnych, szkoleniowych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, problemów narkomanii, problemów związanych z uzależnieniem behawioralnym oraz przemocy w rodzinie w szczególności dla dzieci i młodzieży.
 4. Ograniczenie skali zjawiska uzależnienia od alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych.
 5. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych oraz problemów narkomanii.

VI. Sposoby realizacji programu

Powyższe cele i zadania będą realizowane poprzez:

1. Udzielanie pomocy psychologicznej rodzinom dotkniętym problemem alkoholowym, narkomanii oraz przemocy.
2. Ograniczanie dostępności alkoholu i innych środków psychoaktywnych, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży poprzez kontrole sklepów i lokali gastronomicznych.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży.
4. Realizację programów profilaktycznych, w tym programów rekomendowanych, na rzecz dzieci i młodzieży w placówkach oświatowo - wychowawczych, a także różnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież, służące promocji zdrowego stylu życia.
5. Podejmowanie czynności zmierzających do podjęcia leczenia odwykowego osób zgłaszanych do Komisji oraz przeprowadzanie rozmów w sprawach osób nadużywających alkohol, a także motywowanie osób zgłoszonych do Komisji w celu podjęcia leczenia odwykowego.
6. Wspieranie przedsięwzięć mających na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i marginalizacji osób uzależnionych i ich rodzin.
7. Upowszechnianie informacji dot. adresatów instytucji i miejsc, gdzie można uzyskać bezpłatną pomoc psychologiczną w konkretnych sytuacjach życiowych.

VII. Formy pomocy dla osób uzależnionych i ich rodzin:

- 1) Przeprowadzanie rozmów motywujących z osobami uzależnionymi do podjęcia leczenia odwykowego.
- 2) Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu, obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu tj. zalecenie przeprowadzenia badania przez biegłego sądowego psychiatrę i psychologa w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania formy leczenia.
- 3) Kierowanie wniosku do sądu o orzeczenie obowiązku leczenia w zakładzie lecznictwa odwykowego.
- 4) Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej.
- 5) Dofinansowanie obozów, kolonii, wycieczek z programem socjoterapeutycznym i elementami profilaktyki uzależnień dla dzieci z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym.
- 6) Współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym, Miejsko- Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, z Policją, oraz Kuratorem Sądowym w zakresie pomocy rodzinom, w których występują problemy z nadużywaniem alkoholu, substancji psychoaktywnych i przemocą.

VIII. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie uzależnień behawioralnych, rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii.

- 1) Prowadzenie lokalnych kampanii edukacyjnych związanych z profilaktyką uzależnień behawioralnych, profilaktyką alkoholową i przeciwdziałaniem narkomanii, np. szkolenia, wykłady.
- 2) Zakup i rozpowszechnianie materiałów profilaktycznych - prasy, broszur, plakatów, ulotek, książek z zakresu profilaktyki uzależnień behawioralnych, rozwiązywania problemów alkoholowych i narkotykowych.

- 3) Organizowanie i finansowanie warsztatów i programów profilaktycznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów rekomendowanych.
- 4) Finansowanie szkoleń, kursów służących podniesieniu kompetencji w zakresie wiedzy o uzależnieniach dla osób stykających się z problematyką uzależnień i przemocy w rodzinie w tym członków GKRPA, członków Zespołu Interdyscyplinarnego
- 5) Podejmowanie działań edukacyjnych, kontrolnych i interwencyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych mających na celu ograniczenie ich dostępności i przestrzegania zakazu sprzedawania i spożywania przez nieletnich napojów alkoholowych.
- 6) Promocja i profilaktyka zdrowego stylu życia poprzez udział w ogólnopolskich kampaniach promujących trzeźwość.

Zwiększanie dostępności oddziaływań terapeutycznych:

- a) prowadzenie oraz dofinansowanie działalności Punktu Konsultacyjnego, pokrywanie kosztów utrzymania, zakupów sprzętu, wyposażenia, materiałów biurowych, środków czystości, materiałów do prowadzenia zajęć i realizacji programu oraz innych niezbędnych do prawidłowej działalności punktu;
- b) finansowanie działalności Miejsko – Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pińczowie /wynagrodzenie członków/;
- c) zakup materiałów, wyposażenia, sprzętu i inne na potrzeby Miejsko – Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i osoby koordynującej realizację programu profilaktyki
- d) zapewnienie działalności telefonu informacyjnego i zaufania.
- e) podnoszenie kwalifikacji członków Miejsko – Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, koordynatora oraz osób współpracujących, finansowanie szkoleń, konferencji, wyjazdów szkoleniowych, organizacji spotkań, pokrycie kosztów podróży służbowych;
- f) opracowanie i wydanie materiałów informacyjno – edukacyjnych nt. lokalnego systemu wsparcia oraz placówek pomocowych (informatory, ulotki, plakaty);

Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

- 1) Udzielanie pomocy rodzinom osób uzależnionych od alkoholu:
 - a) usługi psychologiczne i terapeutyczne dla osób i rodzin z problemem alkoholowym i przemocą w rodzinie ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży;
 - b) informowanie członków rodzin o zagrożeniach wynikających z choroby alkoholowej oraz o formach pomocy świadczonych na rzecz członków tych rodzin;
 - c) udzielanie pomocy w kierowaniu wniosków do komisji rozwiązywania problemów alkoholowych;
 - d) organizowanie, finansowanie szkoleń, kursów specjalistycznych, konferencji, przedstawicieli różnych grup zawodowych stykających się z problemem przemocy domowej i alkoholizmem/ w szczególności dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego, oraz członków M-GKRPA, pracowników socjalnych, policji, innych/oraz inne formy spotkań związane z niezbędnym podnoszeniem kwalifikacji;
 - e) podejmowanie działań o charakterze edukacyjnym dla rodziców, których celem jest podniesienie poziomu wiedzy, umiejętności i kompetencji, wspieranie abstynencji dziecka i przygotowanie go do podejmowania świadomych i odpowiedzialnych decyzji związanych z używaniem substancji psychoaktywnych i innych;
 - f) opłacenie kosztów sporządzania przez biegłych opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu, oraz kosztów sądowych.

Pomoc dla dzieci z problemem alkoholowym:

- a) dofinansowanie działalności punktu środowiskowego przy MGOPS w Pińczowie, prowadzenie pozaszkolnych zajęć o charakterze opiekuńczo - wychowawczym i innych form wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży /wynagrodzenie trenera, opiekuna, koordynatora; finansowanie zakupów niezbędnych do funkcjonowania, wycieczek, biwaków, spotkań integracyjnych, zakup biletów wstępu i innych/;

- b) organizowanie i finansowanie dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych, świetlicach oraz innych formach wsparcia dziennego;
- c) podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim;

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży poprzez:

- 1) Możliwość realizowania programów profilaktycznych w szkołach, dotyczących przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii i przemocy, uzależnieniom behawioralnym oraz innych rekomendowanych przez środowiska działające na rzecz walki z uzależnieniami;
- 2) Edukacja dzieci i młodzieży na temat szkodliwości używania środków uzależniających (alkoholu, narkotyków, nikotyny) i uzależnień behawioralnych poprzez spektakle teatralne, warsztaty, wykłady, spotkania z psychologami i terapeutami;
- 3) Organizowanie szkoleń dyrektorów szkół i nauczycieli w zakresie socjoterapii i profilaktyki celem prowadzenia zajęć z dziećmi i młodzieżą w szkołach;
- 4) Edukacja kadr (w tym szkolenia) uczestniczących w realizacji zadań z zakresu Zintegrowanego przeciwdziałania uzależnieniom/ zagrożeniom behawioralnym, m.in:
 - nauczyciele, pedagodzy, psychologowie
 - profilaktycy
 - terapeuci
 - konsultanci w punktach konsultacyjnych
 - pracownicy socjalni, asystenci rodziny
 - członkowie MGKRPA, grupy robocze ds. przeciwdziałania przemocy
- 5) Uczestnictwo w lokalnych i ogólnopolskich kampaniach edukacyjnych związanych z profilaktyką uzależnień;
- 6) Organizowanie spotkań, imprez, happeningów, konkursów, wystaw promujących zdrowy styl życia;
- 7) Zakup materiałów promocyjnych, informacyjno-edukacyjnych, publikacji, wydawnictw, wyposażenia i materiałów w celu prawidłowego realizowania programów profilaktycznych.

Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży.

- 1) Organizowanie i współorganizowanie imprez sportowych, festynów rekreacyjno – sportowych, dni sportu, zawodów dla społeczności lokalnej /ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży/, popularyzowanie dyscyplin sportu masowego, promujących zdrowy styl życia /zakup nagród, medali, pucharów, sprzętu sortowego, ubezpieczenie uczestników i innych./;
- 2) Realizację konkursów literackich, zajęć tanecznych, terapeutycznych, logopedycznych, plastycznych i innych w szkołach ;
- 3) Organizowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez finansowanie lub dofinansowanie m.in. prowadzenia pozaszkolnych zajęć np. wejście na tafle lodowiska dla dzieci szkolnych, półkolonii, kolonii, obozów profilaktycznych, wyjazdów integracyjnych, wycieczek, spotkań, imprez rekreacyjno – sportowych, biwaków ognisk, oraz innych form wypoczynku;
- 4) Dofinansowanie wyjazdów na spektakle teatralne, do muzeum, kina, restauracji i inne, (koszty autokaru, ubezpieczenia, bilety wstępu, posiłki);
- 5) Współorganizowanie oraz dofinansowanie działań promujących styl życia wolny od nałogów: festyny rodzinne i integracyjne, konkursy plastyczne, zabawy rekreacyjne i sportowe, oraz inne formy /w tym zakup nagród, materiałów, strojów, art. spożywczych i innych/.

Wspieranie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służące rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii.

- 1) wspieranie działalności instytucji kultury tj. Pińczowskie Samorządowe Centrum Kultury, świetlic wiejskich, prowadzących pozalekcyjne zajęcia plastyczne, taneczne, dziennikarskie i inne rozwijające zainteresowania dzieci i młodzieży z terenu gminy Pińczów, jako alternatywna forma spędzania czasu wolnego /zakup materiałów do prowadzenia zajęć, sprzętu, wyposażenia oraz środków niezbędnych do ich realizacji/;
 - 2) Wspieranie klubów sportowych, organizacji pozarządowych działających na rzecz propagowania zdrowego stylu życia bez alkoholu i innych używek poprzez udzielanie dotacji zgodnie z ustawą z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
 - 3) Współpraca z Miejsko-Gminną Biblioteką Publiczną w Pińczowie, organizowanie konkursów literackich, zakup materiałów edukacyjnych, książek, wydawnictw profilaktycznych, inne.
 - 4) Współpraca i dofinansowanie działalności LZS w celu promowania profilaktyki uzależnień, zdrowego stylu życia, finansowanie sprzętu sportowego, wyposażenia, strojów sportowych, nagród, ubezpieczenia, inne.
 - 5) Wspieranie przedsięwzięć umożliwiających odzyskanie funkcji społecznych, niesienie wszechstronnej pomocy w procesie zdrowienia uzależnionym od alkoholu i ich rodzinom poprzez współpracę i wspieranie ruchów samopomocowych /grup AA, AL.-Anon i innych działających na terenie gminy/, udostępnianie lokalu, dofinansowanie kosztów wyjazdów integracyjnych, spotkań trzeźwościowych, i innych wzmacniających proces zdrowienia;
 - 6) Wspieranie i współfinansowanie programów realizowanych przez organizacje pomocowe; organizowanie szkoleń, spotkań, konferencji, warsztatów, prelekcji z udziałem specjalistów, mających na celu promocję zdrowego stylu życia, uświadamianie zagrożeń jakie niesie za sobą alkoholizm i narkomania. Współpraca z Pińczowskim Ośrodkiem Trzeźwości /POT/, Komendą Powiatową Policji w Pińczowie, organizacjami pozarządowymi i innymi;
 - 7) Organizowanie i finansowanie akcji o treściach profilaktycznych i integracyjnych na terenie gminy.
- Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 i art. 15 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.**
- a) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 i 15 ustawy;
 - b) prowadzenie kontroli sklepów i lokali gastronomicznych sprzedających napoje alkoholowe w zakresie przestrzegania przepisów prawa, zasad i warunków korzystania z zezwoleń przez członków M-GKRPA, policję.

Przeznaczenie środków na realizację programu obejmuje także:

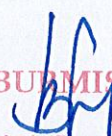
·wynagrodzenie członków Miejsko – Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Zgodnie z Uchwałą Nr XXVII/243/08 Rady Miejskiej w Pińczowie z dnia 01.10.2008r. w sprawie zasad wynagradzania i finansowania działalności Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pińczowie, członkom komisji przysługuje wynagrodzenie w wysokości 10% minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującego w danym roku kalendarzowym.

Środki finansowe przeznaczone na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii i Innym Uzależnieniom na lata 2026-2028, będą corocznie określone w uchwale budżetowej Gminy Pińczów.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 4¹ ust. 1, ust. 2 , ust. 2a i ust. 5 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023r. poz. 2151), Rada Gminy uchwala programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii. Dotychczasowy Gminny Program przestaje obowiązywać z dniem 31.12.2025r. Mając na uwadze powyższe konieczne jest uchwalenie nowego Programu.

w z. BURMISTRZA

mgr inż. Beata Kita
Zastępca Burmistrza